

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Nummer archiefinventaris: 2.01.33

Inventaris van het archief van de Essayeur-Generaal van 's Rijks Munt, 1795-1813

J.K. Bondam

Nationaal Archief, Den Haag (c) 1980

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
De verwerving van het archief.....	7
Verwant materiaal.....	8
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	9
HOOFDARCHIEF.....	9
AANHANGSEL.....	11

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Essayeur-Generaal van 's Rijks Munt, 1795-1813

Periode:

1795-1813

Archiefbloknnummer:

F23213

Omvang:

3.6 meter; 42 inventarisnummers

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften. Verder bevat het archief twee insculatieplaatjes.

Archiefbewaarplaats:

Nationaal Archief, Den Haag

Archiefvormers:

Essayeur-Generaal van de Munt

Essayeur-Generaal van de Munten van de Bataafse Republiek

Inspecteur en Essayeur-Generaal van de Munt

Keizerlijke Commissaris bij de Munt

W.A.A. Poelman

Samenvatting van de inhoud van het archief:

In 1798 werden de Raden en Generale Muntmeesters opgeheven en gingen hun werkzaamheden voor het grootste deel over op de Essayeur-generaal. Deze kreeg in 1808 de titel Inspecteur en Essayeur-generaal van de munt, toen werd bepaald dat voor heel het Rijk één munt geldig zou zijn.

Het archief bevat onder andere de correspondentie, journalen, rapporten en memories van de Essayeurs-generaal, stukken betreffende de opening van muntbussen, processen-verbaal omtrent de keuring van munten, en voorschriften en reglementen omtrent de dienst van de munt. Verder bevat het archief nog wat particuliere stukken van Essayeur-generaal W.A.A. Poelman en enkele insculatieplaatjes.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

De rechtstitel is (nog) onbekend

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. U maakt een profiel aan op www.gahetna.nl, en logt vervolgens in;
2. Via de archiefinventaris (alleen de beschrijvingen met **rode** nummers) selecteert u het gewenste archiefstuk door op de knop '**Reserveren**' te klikken;
3. In het volgende scherm geeft u aan op welke dag u het archiefstuk wilt inzien;
4. Indien u zich bevindt in de studiezaal en een tafelnummer heeft ontvangen kunt u dit nummer vermelden. Als u geen tafelnummer heeft kunt u tafelnummer 777 laten staan;
5. Vervolgens bevestigt u uw reservering door deze te versturen.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Essayeur-Generaal van 's Rijks Munt, 1795-1813, nummer toegang 2.01.33, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Essayeur-Generaal 's Rijks Munt, 2.01.33, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

De Agent van Financiën gaf bij schrijven van 26 maart 1798 in overweging de posten van Raden en Generale Muntmeesters op te heffen en de directie van het muntwezen aan hem op te dragen. Dit voorstel werd bij besluit van 27 maart 1798, nr. 16 in advies gehouden, en, bij besluit van 23 juni 1798, nr. 28 door het Uitvoerend Bewind aangenomen.

De voornaamste werkzaamheden van de Raden en Generale Muntmeesters gingen over op de Essayeur-generaal. Deze post werd bekleed door J.P. Beekman tot zijn overlijden op 15 februari 1803. Daarna werd mr. W.A.A. Poelman door het Staatsbewind bij besluit van 25 maart, nr. 11, op voordracht van Thesaurier-generaal en Raden van Financiën tot dit ambt benoemd.

In verschillende steden van de Bataafsche Republiek waren nog munten gevestigd. Korte tijd na de stichting van het Koninklijk Decreet van 17 september 1806, nr. 18 bepaalde dat er voorstaan voor het gehele Rijk maar een munt zou zijn en dat deze te Amsterdam gevestigd zou worden. Dit besluit werd door het Koninklijk Decreet van 14 februari 1809, nr. 36 gewijzigd met dien verstande dat de munt voorlopig te Utrecht zou blijven.

Op voordracht van de Minister van Financiën kreeg mr. W.A.A. Poelman bij Koninklijk Decreet van 22 juni 1808, nr. 5, de titel van Inspecteur en Essayeur-generaal van de munt. Naderhand werd hij bij Keizerlijk Decreet van 15 februari 1811 benoemd tot Keizerlijk Commissaris bij de munt te Utrecht.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

De rechtstitel is (nog) onbekend

Verwant materiaal

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDELEN

HOOFDARCHIEF

- 1-13** Ingekomen stukken en minuten van uitgaande brieven, rapporten en memories van de Essayeur-generaal.
1795-1812 12 bundels en 1 omslag
- 1** 1795 Augustus 11-1800 September 23., 1 omslag
- 2** 1801 Januari 12-1802 December 31., 1 bundel
- 3** 1803 Januari 3-1803 December 31., 1 bundel
- 4** 1804 Januari 13-1804 December 31., 1 bundel
- 5** 1805 Januari 8-1806 December 31., 1 bundel
- 6** 1807 Januari 2-1807 December 31., 1 bundel
- 7** 1808 Januari 2-1808 December 31., 1 bundel
- 8** 1809 Januari 1-1809 December 30., 1 bundel
- 9** 1810 Januari 8-1810 December 31., 1 bundel
- 10** 1811 Januari 8-1811 December 31., 1 bundel
- 11** 1812 Januari 10-1812 Juni 30., 1 bundel
- 12** 1812 Juli 4-1812 December 30., 1 bundel
- 13** 1813 Januari 4-1813 November 28., 1 bundel
Niet raadpleegbaar
- 13A** Geen titel
- 13B** Geen titel
Ontbreekt
Achter in de laatste bundel bijgebonden verschillende besluiten, reglementen, instructies enz. betreffende het muntwezen in Frankrijk en de toepassing daarvan voor Nederland.
- 14** Afschriften van eenige besluiten en brieven, waarvan de origineelen aanwezig zijn in de voorgaande bundels.
1804-1808 7 stukken
- 15** Journaal van den Essayeur-generaal, bevattende dagelijksche aantekeningen van ontvangen en verzonden brieven en van verrichte werkzaamheden.
1803 Mei 1-1812 Februari 7 1 deel
- 16** Copie-boek van verzonden brieven.
1812 April 17-1813 November 2 1 deel
- 17** Correspondentie betreffende den verkoop van werktuigen en gereedschappen en opgaven van aanwezige stempels in de munt te Utrecht, 1811-1818, het onbruikbaar maken van werktuigen en verkoop van goederen uit de opgeheven munten te Hoorn en Harderwijk, en lijst van gereedschappen, aanwezig in de munt te Middelburg,
1811-1812 1 pak
- 18** Processen-verbaal van de opening der muntbus te Utrecht, 1799-1801 en 1804-1811, te Enkhuizen, 1801, te Dordrecht, 1804, en te Harderwijk, 1801 en 1805.

17 stukken

- 19** Staten van de geslagen munten blijkens de opening der muntbussen in de verschillende provincien tusschen de jaren 1641 en 1811. 7 stukken
- 20** Ingekomen processen-verbaal van de keuring der te Utrecht geslagen munten door de algemeene munt-administratie te Parijs, 1812 December 12-1813 November 20, en staten van de verificatie der kas van de munt te Utrecht, 1812 November 30-1813 November 30 1 bundel
- 21** Journaal van ontvangsten en uitgaven van den kassier van de munt, geverifieerd door den Keizerlijken Commissaris bij de munt te Utrecht. 1812 Januari 1-1813 November 26 1 deel
- 22** Bonboekje van den kassier van de munt te Utrecht, bevattende de strooken van de verzonden bedragen aan den kassier van de schatkist. 1812-1813 1 deeltje
- 23, 23A-23H** Voorschriften en reglementen voor den waarborg van goud en zilverwerk. 1805-1807 en 1813 9 stukken
- 23** Deel I
  - 23A** Deel II
  - 23B** Deel III
  - 23C** Deel IV
  - 23D** Deel V
  - 23E** Deel VI
  - 23F** Deel VII
  - 23G** Deel VIII
  - 23H** Deel IX
- 24** Copieen en gedrukte exemplaren van wetten, besluiten en voorschriften betreffende de munt en den waarborg van goud- en zilverwerk in Frankrijk. 1798-1811 1 pak
- 25** Gedrukte formulieren in gebruik bij den dienste van de munt en den waarborg. 1811-1813 1 pak

AANHANGSEL

- 25A-25D** Particuliere stukken van den Essayeur-generaal Mr. W.A.A. Poelman 4 pakken
- 25A** Deel I
25B Deel II
25C Deel III
25D Deel IV
- 26** Promotie- bul, 1782 Maart 9; admmissie als advocaat voor het Hof van Holland, 1782 mei 13; naturalisatie ad honores als burger van de provincie Holland, 1789 Maart 14; aanstelling tot tweeden Essayeur-generaal van de munten, 1790 Januari 28; tot Essayeur-generaal, 1793 Maart 25; instructie als Essayeur-particulier in den Haag, 1789 December 16; instructie als Essayeur-generaal van de munt, 1790 Februari 5. 7 stukken
- 27** Insculpatieplaat van de kantoor-, gehalte- en jaarmerken aan de Keurkamers voorgeschreven door de minister van Financiën bij besluit van 5 juni 1807 nr 28; met toelichting in de vorm van een foto met beschrijving van de diverse merken. 1807 en z.j. 2 stukken
Keurmerken tijdens het Koninkrijk Holland, geldig van 11 maart 1807 tot 1 maart 1812. Maakte deel uit van het opgeheven deelarchief Essayeur-Generaal (oud nummer toegang: 2.08.04.16)
Niet raadpleegbaar
- 28** Insculpatieplaatje van de Lombard-stempels bestemd voor gouden en zilveren voorwerpen bij baken van lening. 1813 1 plaat
Bij besluit van 26 December 1813 nr 8 werden als intermediaire tekens voor voorwerpen bij banken van lening twee lombard-stempels in dienst gesteld. Geldig van 26 December 1813 tot 26 Januari 1814 voor de keurkamer Amsterdam en van 26 december 1813 tot 25 februari 1814 voor de overige keurkamers. Maakte deel uit van het opgeheven deelarchief Essayeur-Generaal (oud nummer toegang: 2.08.04.16)
Niet raadpleegbaar